

Krisberedskap som får plats i vardagen

Med kortleken *Krisövning i fickformat* får ni ett enkelt, engagerande och effektivt verktyg för att stärka er beredskap och motståndskraft. Oavsett om ni är ett energibolag, en myndighet, kommun eller ideell organisation.

Kortleken är till för att prata beredskap i vardagen. Under avdelningsmöten, arbetsplatsträffar, i fikapauser eller under tiden som matlådan värms? Tillsammans stärker vi motståndskraften.

Kortleken är framtagen av Energimyndigheten med inspiration av Livsmedelsverket.

Så använder ni kortleken

1. **Dra ett kort.** Varje kort innehåller ett unikt krisscenario (t.ex. cyber-attack, elavbrott, ryktesspridning).
2. **Läs högt.** Låt hela gruppen ta del av scenariot.
3. **Diskutera och agera.** Utgå från de medföljande reflektionsfrågorna för att analysera, fatta beslut och öva roller.
4. **Reflektera.** Vad gick bra? Vad behöver diskuteras mer? Är det något som behöver åtgärdas?

Lycka till!

Det här har hänt:

En stor olycka vid den regionala förbränningsanläggningen gör att den inte kan ta emot avfall. Avfallshämtningen från er verksamhet har upphört. Avfallsbolaget uppger i ett pressmeddelande att verksamheten kommer vara avstängd under längre tid.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

På kafferasten pratar ni om den senaste tidens tragiska olyckor vid flera anläggningar för samhällsviktig verksamhet. Kollegorna spekulerar kring eventuella kopplingar mellan olyckorna och någon ifrågasätter om det verkligen var olyckor.

Reflektera kring hur ryktesspridning kan påverka er organisation.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Betalsystemen i Sverige har legat nere i en vecka. Det finns farhågor om att löneutbetalningar och betalningar till era leverantörer inte kan genomföras som planerat.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

En storm har dragit in över Sverige och träd har fallit på elledningar. Ni har drabbats av strömbavbrott och får information om att det kan ta upp till en vecka innan strömmen är tillbaka.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

En mycket stark solstorm är på väg mot jorden. Ni har fått information om att solstormar kan medföra omfattande störningar och avbrott i elektronisk kommunikation och skador på bland annat infrastruktur för el.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Ert kontor/verksamhet har drabbats av en brand som har totalförstört stora delar av byggnaden. Ingen personal har skadats.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Ni får ett telefonsamtal från en okänd uppringare som framför ett bombhot mot ert kontor.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Ni får ett anonymt brev/kuvert som visar sig innehålla ett vitt pulver.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Ni upptäcker att någon har brutit sig in i era lokaler. Larmet har inte utlösts och ni vet inte exakt när det hände. Inget har försvunnit och allt tycks orört.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

En kollega om arbetar med säkerhetskänslig verksamhet har upplevts stressad de senaste månaderna. Personen har också vid flera tillfällen frågat kollegor om de kan låna ut några tusenlappar innan nästa löneutbetalning.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

En mycket omtyckt tidigare medarbetare, som arbetat länge i er verksamhet men avslutat sin anställning för ett år sedan, ska delta på ett möte hos er. Hen undrar om det går bra att komma lite tidigare och förbereda sig på plats i lokalerna. Ingen har möjlighet att hålla personen sällskap under tiden.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Du är inne på ett internetforum och upptäcker att en kollega har delat information om er verksamhets olika tekniska system.

Hur agerar du?

- Vad gör du?
- Vem kontaktar du?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

En kollega har lagt upp bilder på sociala medier från organisationens interna luciafirande. På en bild syns en utrymningsskiss, på en annan en skylt där det framgår att lokalerna är ett skyddsobjekt.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Några forskare, från ett land som misstänks bedriva spionage mot Sverige, kontaktar er och vill komma på studiebesök.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Er organisation är utsatt för en cyberattack, ett intrång som påverkar hela er verksamhet. Det finns risk för att era kontakter med leverantörer påverkas.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Under en kris ska du hålla ett digitalt informationsmöte. När mötet ska börja bryts uppkopplingen och du kan inte ansluta igen. Systemet är överbelastat och måste hållas på annat sätt.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Du skickade av misstag känslig information till myndighet Y i stället för till Energimyndigheten.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

En allvarlig säkerhetsincident har hänt. Du behöver snabbt få i väg säkerhetsskyddsklassificerad information till myndigheter.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det har hänt:

Någon har öppnat sociala medier-konton i ert namn och publicerar information. Hittills är inget direkt fel, men naturligtvis vilseledande.

Trots kontaktförsök får ni ingen respons från avsändarna av de nya kontona.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det har hänt:

I sociala medier sprids kommentarer och skärmdumpar på dokument som sägs komma från er. Dokumenten borde vara sekretessbelagda. Ni har inte kunnat verifiera om de är äkta.

Uppgifterna sprids från anonyma konton och har plockats upp av mindre nyhetssajter. Nu kontaktar SVT er.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det har hänt:

Pandemi X har drabbat Sverige. Än så länge är det mycket som är oklart och det saknas mycket information. Myndigheterna beskriver händelsen på olika sätt och ger motstridiga råd. Det pågår omfattande ryktesspridning i sociala medier.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Drivmedlet i Sverige är nästan slut. Importproblem gör att ni inte kommer att kunna få tillgång till drivmedel på åtminstone tre månader.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Ett terrorattentat har slagit ut en viktig transportnod. Samtidigt hotas andra stora svenska transportnoder, som därför stängs på obestämd tid.

Import, export och viktiga leveranser påverkas kraftigt.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Ledningsgruppen och nyckelpersoner i er verksamhet har blivit sjuka. Hälften av dem kommer inte till arbetet. Situationen bedöms fortsätta under flera veckor.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Du är på möte utomlands. Under en promenad till en marknad blir du i folkvimlet tillknuffad och bestulen på din väska.

I väskan finns din jobbdator, mobiltelefon, plånbok och pass.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Det har uppstått en stor vattenläcka i kommunen. Ni får besked om att er verksamhet blir utan vatten i minst en vecka. Det påverkar även möjligheten att använda toaletterna.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

En kraftig översvämning hotar området där er verksamhet har era lokaler. SMHI meddelar att vattnet väntas nå oroande nivåer inom de närmaste timmarna.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det har hänt:

SMHI har utfärdat röd varning i er region för en snöstorm som beskrivs som den värsta på hundra år.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Efter en lång period av torka har bränder brutit ut. En stor brand rasar nära er verksamhet. Räddningstjänsten meddelar att ni måste evakuera. Inom någon timme kan det vara omöjligt att ta sig till eller från kontoret.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Regeringen beslutar om skärpt beredskap. Enligt extrainsatta nyhetssändningar i radio och TV befinner sig Sverige i direkt krigsfara.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Det är söndag klockan 08.30. Utomhusvarningssystemet, även kallat Hesa Fredrik, ljuder med beredskapslarm.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Det pratas mycket i er organisation om hur viktigt det är med övning. Ni har dock lite tid över till att öva. Vilken typ av övning skulle ge mest effekt för er?

Diskutera:

Vad fungerar bäst för er?
Hur ska ni få till mer övning?

Det här har hänt:

Nyhetsnotiser plingar på era mobiler. Sverige har blivit utsatt för flera attentat. Sprängningar har skett på Arlanda, Stockholms centralstation samt vid Göteborgs centralstation.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Ni tar emot ett Natodokument.

Ni behöver ta ställning till vilka rutiner ni har för att hantera oklassificerad och klassificerad information samt vilken behörighet ni har för att delta i sammanhang där Natoinformation delas.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Ett strömavbrott som pågått i flera timmar i ett värmeverk har gjort att värme och vatten saknas i delar av kommunen där er verksamhet finns. Det är oklart när värmeverket är i full drift igen.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Det har regnat ovanligt mycket i år. Därför är framkomligheten kraftigt påverkad på både större och mindre vägar i kommunen där er verksamhet ligger.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Angrepp mot kraftverk har lett till allvarlig elffektbrist. För att prioritera samhällsviktig verksamhet kopplas elen bort i omgångar. Alla elanvändare i kommunen där er verksamhet finns drabbas några timmar i taget.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Efter ett skyfall har bakterier kommit in i dricksvattenssystemet. Det medför att allt vatten måste kokas innan det kan drickas.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

När du kommer till jobbet slår du som vanligt in din kod till entrédörren. Men när du ska öppna dörren till kontoret så går det inte. Din kollega som nu har kommit för att försöka detsamma lyckas inte heller.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Under ett långvarigt strömavbrott drabbas Sverige av en värmebölja. Maxtemperaturen når upp till 35°C. Så väl personal som utrustning utsätts för värmen.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Det har skett en godsolycka med farliga kemikalier nära er verksamhet. Det finns risk för allvarliga konsekvenser för liv och hälsa. All personal måste snabbt söka skydd inomhus.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Strömförsörjningen till er verksamhet har slagits ut. Avbrottet kan bli långvarigt. Mobil reservkraft behöver sättas in. Men chauffören som är behörig att köra ut aggregatet går inte att få tag på.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Under en kall februarihelg slås elen ut. Det är oklart när elen kommer tillbaka. Om ni inte agerar snabbt finns risk för skador på er byggnad.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Ert företag har fått mejl om att en hotaktör på dark web visar intresse för och samlar information inför ett cyberangrepp mot en stor elproducent.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Er verksamhet drabbas av stora IT-störningar. Plötsligt slutar flera funktioner att fungera. Störningarna sprider sig och drabbar flera energiföretag.

Säkerhetspersonalen hos er bedömer att det rör sig om cyberangrepp.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Flera vindkraftverk på en större vindkraftspark i Sverige har slutat fungera och har tekniska problem. Vittnen uppmärksammar att vingarna roterar motvinds.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

Ni har märkt att vissa kollegor ofta blir avbrutna på möten, särskilt kvinnor och yngre medarbetare. Idéer bemöts olika beroende på vem som presenterar dem. Nedlåtande beteenden förekommer, särskilt vid stress.

Vilka konsekvenser kan det få vid en krissituation?

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

Det här har hänt:

En AI-genererad film där er högsta chef ger osann information om er verksamhet cirkulerar på internet.

Hur agerar ni?

- Vad gör ni?
- Vem kontaktar ni?
- Vad behövs för att komma vidare?
- Hur hade ni kunnat förbereda er?

